

Brüssel, 21.5.2013
COM(2013) 292 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Rändest tuleneva arengumõju maksimeerimine

**ELi panus ÜRO kõrgetasemelisse dialoogi ning edasised sammud arengu ja rände
vahelise seose laiendamiseks**

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Rändest tuleneva arengumõju maksimeerimine

ELi panus ÜRO kõrgetasemelisse dialoogi ning edasised sammud arengu ja rände vahelise seose laiendamiseks

1. SISSEJUHATUS

2006. aasta septembris toimunud rahvusvahelist rännet ja arengut käsitlev kõrgetasemeline dialoog oli esimene Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee korraldatud kõrgetasemeline sündmus, mis oli eranditult pühendatud rahvusvahelise rände ja arengu mitmemõõtelistele teemadele. Teine kõrgetasemeline dialoog toimub 3.–4. oktoobril 2013.

Ränne on üleilmsetes aruteludes üha sagedamini teravdatud tähelepanu all ning seda peetakse nii päritolu- kui ka sihtriikide arengu võimsaks ergutamisevahendiks. Seda ilmestab muu hulgas ÜRO süsteemi töörühma 2012. aasta aruanne „Sellise tuleviku teostamine, mida soovime kõikidele” ÜRO 2015. aasta järgse arengukava kohta, milles tunnustatakse, et ränne on üleilmse rahvastikudünaamika peamine tegur ning kaasava majandusliku ja sotsiaalse arengu saavutamise vahend.

Inimeste suurenenud piirkondlik ja üleilmne liikuvus, struktuursed muutused maailmamajanduses ning praegune majanduskriis loovad päritolu-, transiit- ja sihtriikidele uusi võimalusi ja väljakutseid. 2013. aasta kõrgetasemeline dialoog annab ainulaadse võimaluse teha tööd tõhusa ja kaasava rändejuhtimise üleilmse tegevuskavaga ning määrata kindlaks meetmed, millega edendada rändajate tähtsust uuenduslikkuse ja arengu kandjatena. 2013. aasta kõrgetasemelise dialoogi üldteema on „Konkreetsete meetmete kindlaksmääramine, et tugevdada sidusust ja koostööd kõikidel tasanditel eesmärgiga laiendada rahvusvahelise rände eeliseid ühtmoodi nii rändajate kui ka riikide jaoks ning tugevdada rände seotust arenguga ja püüda samal ajal vähendada selle negatiivseid mõjusid”¹.

Rändest tuleneva positiivse arengumõju maksimeerimine on ELi oluline poliitiline prioriteet – seda näitab asjaomane ELi kahene poliitikaraamistik. Ränne ja areng on üks neljast prioriteetsest valdkonnast rände ja liikuvuse suhtes võetud üldises lähenemisviisis,² mis kujutab endast ELi rändealase välispoliitika üldist raamistikku. Ränne on eriprioriteet ELi muutuste kavas,³ kus lühidalt tutvustatakse ELi arengupoliitika raamistikku. Rändaja perspektiiv on rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisi keskne element ning rändajate inimõiguste kindlustamine on kõikide ELi rände- ja arengumeetmete prioriteet.

Käesoleval teatisel on kahesugune eesmärk. Sellega luuakse kõrgetasemelise dialoogi pidamiseks alus ELi ja liikmesriikide (edaspidi „EL”) ühisele seisukohale koos põhisõnumitega tõhustatud üleilmse koostöö jaoks. 2.–5. jagu on seetõttu üles ehitatud vastavalt kõrgetasemelise dialoogi neljas ümarlauas arutlusele tulevatele teemadele. Lisaks esitatakse teatise 6. jaos ettepanekud, kuidas EL võiks laiendada rände ja arengu vahelist seost oma poliitikas ja tegevuses ning astuda samme, et süstemaatiliselt pöörata tähelepanu rände ja liikuvuse tähtsusele säästvas arengus. Seega vastatakse selles jaos nõukogu palvele kujundada „ambitsioonikam ja ettepoole vaatavam” lähenemisviis rände ja arengu jaoks ELi tasandil,

¹ ÜRO Peaassamblee resolutsioon 67/219, 21. detsember 2012.

² KOM(2011) 743 (lõplik): Teatis – Rände ja liikuvuse suhtes võetud üldine lähenemisviis.

³ KOM(2011) 637 (lõplik): Teatis – Muutuste kava ELi arengupoliitika mõju suurendamiseks.

nagu see sõnastati nõukogu 29. mai 2012. aasta järeldustes rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisi kohta.

2. ÜMARLAUD 1: MILLIST MÕJU AVALDAB RAHVUSVAHELINE RÄNNE SÄÄSTVALE ARENGULE? ASJAOMASTE PRIORITEETIDE KINDLAKSMÄÄRAMINE SEOSSES 2015. AASTA JÄRGSE ARENGURAAMISTIKU ETTEVALMISTAMISEGA

2.1. Vajadus vaadelda laiemalt rände ja arengu vahelist seost

Tavaliselt on rände- ja arenguteemaline arutelu keskendunud vaid vähestele tähtsatele küsimustele, näiteks rahaülekanded, diasporaa, ajude äravool ja korduvränne, mille puhul seatakse esikohale ränne OECD riikidesse, aga mitte ränne madala ja keskmise sissetulekuga riikide vahel. Endiselt on võimalik täiustada nende nõ traditsiooniliste valdkondade poliitikat ja selle rakendamist, muu hulgas ka ELi tasandil,⁴ kuid vaja oleks astuda samm edasi, kuna praegune lähenemisviis ei ole piisav kõikide arutluse all olevate teemade põhjalikuks käsitlemiseks.

Kõikides maailma riikides toimub rahvastiku liikumine ning selline suundumus tõenäoliselt süveneb. Hinnangute kohaselt on maailmas 214 miljonit rahvusvahelist rändajat, kellest enamik (150 miljonit) on OECD-välise riikide kodanikud. Suurem osa rahvusvahelisest rändest toimub piirkonniti, peamiselt arenguriikides. Näiteks elab hinnangute kohaselt 80 % Aafrika rändajatest teises Aafrika riigis.

Arenguriikide vaheline ränne on oluline, kuid sageli tähelepanuta jäetud teema, mis loob võimalusi ja probleeme samamoodi kui rahvusvaheline ränne.

Lisaks tihedale seotusele rändega soodustavad arenguprotsessid ka **liikuvust** ja toetuvad sellele (ettevõtjate, töötajate, üliõpilaste, turistide lühivisiidid, perede külastamine jne). Liikuvus on tähtis tegur, mis tugevdab lõunapoolkera linnakeskuste rolli arengukeskustena ning majandusliku, sotsiaalse ja kultuuriliste sõlmpunktidena, ning see aitab integreerida arenevaid majandusi piirkondlike ja üleilmsete turgudega.

Sundränne on endiselt üleilmne probleem. Suur osa maailma 15 miljonist pagulasest elab arenguriikides, sageli pikaajaliselt rasketes oludes. See seab vastuvõtavad kogukonnad ulatuslike probleemide ette. Kuid pagulaste ja teise sundrändajate kohalolu võib nii riigi kui ka piirkonna majandusele luua samuti uusi võimalusi ja tuua kasu tänu pagulaste inimkapitalile (nende tööoskused) ning seetõttu, et tekitatakse nõudlust kaupade ja teenuste järele. Meetmed, millega ohjata pagulaste potentsiaali arengu suunajatena, suurendavad nende eneseusku ning aitavad seeläbi tugevdada pagulaste kaitse kvaliteeti, millest on kasu ka vastuvõtval riigil.

Kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine juba mõjutavad rännet ja liikuvust üha rohkem ning praegused tõendid lubavad oletada, et enamus liikumistest toimub edaspidi kas arenguriikides või nende vahel⁵.

Ränne ja liikuvus avaldavad nii positiivses kui ka negatiivses tähenduses väga suurt mõju säästva **majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnaalase** arengu valdkonnas tehtavatele edusammudele nii madala kui ka keskmise sissetulekuga päritolu- ja sihtriikides.

⁴ Komisjoni 18. novembri 2011. aasta teatisele „Rände ja liikuvuse suhtes võetud üldine lähenemisviis“ lisatud komisjoni talituste töödokument rände ja arengu kohta (SEK(2011) 1353 (lõplik)) sisaldab mitmeid soovitusi selles valdkonnas.

⁵ SWD(2013) 138 final: komisjoni talituste töödokument kliimamuutuste, keskkonna halvenemise ja rände kohta.

- **Päritoluriikide** puhul on rände majanduslikud hüved hästi dokumenteeritud, hõlmates vaesust vähendada aitavaid rahaülekandeid ja diasporaa investeerimisalgatusi. Diasporaa finants-, inim- ja sotsiaalkapital võib samamoodi aidata vahetult täita sotsiaalseid arengueesmärke, sealhulgas aastatuhande arengueesmärke tervise ja hariduse valdkonnas. Samamoodi saavad rahaülekanded ja teised rändajate tehtud panused aidata päritoluriikides muuta kohanemise kliimamuutuste kahjulike mõjudega lihtsamaks. Töötamisvõimalused välismaal võivad samuti aidata motiveerida noori vastavaid oskusi omandama. Inimarengu mõjud on siiski mitmetahulised, nagu näitavad mured seoses ajude äravooluga ning rände negatiivsed sotsiaalsed tagajärjed kojujääjate suhtes. Näiteks võib ränne negatiivselt mõjutada aastatuhande tervise arengueesmärgi saavutamist, põhjustades ajude äravoolu ja tervishoiutöötajate üleilmset ebahühtlast jaotust.
- **Sihtriikide** puhul saab hästi juhitud ränne aidata täita lünki tööjõuturul, pakkuda tööjõudu struktuurseteks majandusmuutusteks, hoogustada rändajate abil innovatsiooni ning anda oma panuse sotsiaalkindlustussüsteemidesse. Ränne ja liikuvus võivad tekitada linnastumise juhtimisel probleeme, kuid samal ajal on nad olulised linnade kui kasvukeskuste toimimisel. Tõhusa juhtimise puudumisel võivad rände kulud olla märkimisväärsed. Ränne võib avaldada survet nappidele vahenditele ja vastuvõtva riigi elanikkonnas võivad tekkida sotsiaalsed pinged, mida sageli kasutavad oma huvides populistlikud jõud. Kontrollimatu ränne võib halvendada julgeolekuolukorda, eelkõige ebastabiilsetes riikides.

Ränne on **arengu jaoks seega nii võimalus kui ka väljakutse**. Kahtlemata on see avaldanud positiivset mõju aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele. Kuid halvasti juhitud rändest tulenevad kahjulikud mõjud võivad ühtlasi õhnestada säästva arengu edukust.

2.2. Ränne ja 2015. aasta järgne arenguraamistik

Komisjon väljendab heameelt üha suurema huvi üle lisada ÜRO 2015. aasta järgsesse arenguraamistikku⁶ sellised arengumootorid nagu ränne ja liikuvus. Samuti tervitab komisjon arutelu selle üle, kas on võimalik välja töötada rände juhtimise erinevate tahkude kvaliteedinäitajad. Tuleb teha kõik selleks, et kõrgetasemelise dialoogi panus nendes teemadesse oleks ulatuslikuma 2015. järgse protsessi jaoks oluline ja et see panus kaasataks sellesse protsessi.

Antud kontekstis kujutavad nii 2015. aasta järgse tegevuskava raames toimuvad rahvastiku dünaamika teemal peetavad arutelud kui ka rahvusvahelise konverentsi (rahvastik ja demograafia pärast 2014. aastat) tulemuste läbivaatamine endast head võimalust tegeleda probleemide ja võimalustega, mida ränne ja liikuvus arengu suhtes loovad, hõlmates seoseid üleilmse tööturu arengu, eri piirkondade ulatuslikumate demograafiliste suundumuste ja arenguriikide elanikkonna liikumiste vahel.

2.3. Põhisõnumid kõrgetasemelise dialoogi pidamiseks

- *Rännet ja liikuvust tuleb tunnustada kui arengumootoreid.* Neid peaksid käsitlema kõik arengu edendamise tegelevad isikud kõikidel tasanditel ning need tuleks integreerida 2015. aasta järgsesse arenguraamistikku. Rände tõhusa juhtimise edendamine on oluline, et maksimeerida rände positiivne ja minimeerida negatiivne mõju arengule.

⁶ Euroopa Komisjoni seisukoht 2015. aasta järgsesse arenguraamistiku suhtes on täpsemalt kirjas dokumendis COM(2013) 92 final: teatis „Inimväärne elu kõigile: vaesuse kaotamine ja maailmale säästva tuleviku tagamine”.

- *Arengut ja rännet käsitlevat tegevuskava tuleks laiendada⁷. Arenguriikides ja nende vahel aset leidvate rändevoogude kasvavat tähtsust tuleks tunnistada ning nende positiivseid ja negatiivseid seoseid majandusliku ja sotsiaalse arenguga tuleks arutada riikliku ja piirkondliku arengupoliitika raames.*
- *Kliimamuutuste, keskkonna halvenemise ja rände vahelisi seoseid tuleb põhjalikult kaaluda, eelkõige arenguküsimuste valdkonnas.*

3. ÜMARLAUD 2: MEETMED, MILLEGA TAGADA KÕIKIDE RÄNDAJATE, EELKÕIGE NAISTE JA LASTE INIMÕIGUSTE AUSTAMINE JA KAITSE, SAMUTI MEETMED, MILLE ABIL ENNETADA JA TÕKESTADA INIMKAUBANDUST JA RÄNDAJATE SALAJA ÜLE PIIRI TOIMETAMIST, NING MEETMED, MILLEGA TAGADA NÕUETELE VASTAV, KORRAPÄRANE JA TURVALINE RÄNNE

3.1. Kõikide rändajate inimõigused

Austus rändajate ja pagulaste õiguste vastu on **ELi poliitika põhikomponent**. ELil on rändajate õiguste kaitseks terviklik poliitika. Viimase kümne aasta jooksul on EL vastu võtnud mitmesuguseid direktiive, millega tagatakse võrdne kohtlemine tööhõive, hariduse ja koolitamise valdkonnas. Võrdsus on sätestatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis ja ELi põhiõiguste hartas, mida kohaldatakse nii ELi kodanike kui ka teiste riikide kodanike suhtes.

Rännet käsitlevate ELi eeskirjadega on kehtestatud rändajate **sotsiaalkindlustusõigusi** reguleerivad normid, millele maailmas võrdset ei leidu. Näiteks saavad ELi mittekuuluvate riikide kodanikud pärast seda, kui nad on ELis elanud seaduslikult viis aastat, teatud tingimustel ELi kodanikega samad õigused sotsiaalkindlustusele, -abile ja -kaitsele⁸.

EL on võtnud endale kohustuse **võidelda** rändajate ja rändaja taustaga isikute (rändajate teine ja kolmas põlvkond) vastu suunatud **rassismi, ksenofoobia ja diskrimineerimisega**, tagada ELi mittekuuluvate riikide kodanike õiglane kohtlemine ning edendada **integratsioonipoliitikat**, mis annab neile ELi kodanike õigustega võrreldavad õigused ja kohustused. EL on välja töötanud mitu instrumenti seaduslikult ELis elavate rändajate integreerimise toetamiseks, sealhulgas Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond, Euroopa integratsiooni veebisait, Euroopa integratsioonifoorum ning „Integratsiooni käsiraamat poliitikutele ja erialatöötajatele”.

EL on võtnud endale kohustuse edendada samasuguseid kõrgeid norme oma rändealases välispoliitikas. **Rändajate inimõiguste** kaitse tugevdamine on **valdkondadeülene prioriteet** koostöös ELi mittekuuluvate riikidega. EL on teinud endale ülesandeks aidata tugevdada integratsioonipoliitikat ning aidata edendada rändajate ja pagulaste õiguste kaitset partnerriikides. See tähendab juurdepääsu kindlustamist põhi- ja muudele õigustele, näiteks juurdepääs haridusele ja tervishoiule, õigus töötada, õigus vabalt liikuda, kodakondsusetuse kaotamine, rändajate meelevaldse kinnipidamise kaotamine, juurdepääs õigusemõistmisele ning kodanikega võrdne kohtlemine tööhõive küsimustes.

Rändajate õiguste tunnustamine tagatakse ulatusliku rahvusvahelise **õigusliku ja normatiivse raamistiku** abil. Nii rändajate kui ka kodanike suhtes tuleb kohaldada järgmisi põhitekste: inimõiguste ülddeklaratsioon, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakt, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvaheline pakt, 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsioon ja selle 1967. aasta protokoll, 1954. aasta kodakondsuseta

⁷ ELi tasandil astutavad sammud selles küsimuses on esitatud 6. jaos.

⁸ Nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ (pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta) (ELT L 16, 23.1.2004) artikkel 11.

isikute seisundi konventsioon, ÜRO 1961. aasta kodakondsusetuse vähendamise konventsioon, ÜRO lapse õiguste konventsioon, kaks ÜRO Palermo protokollid rändajate salaja üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse kohta, rahvusvaheline konventsioon rassilise diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, ÜRO piinamise vastane konventsioon ning ILO konventsioon koduabiliste inimväärse töö kohta. Kuid siiski on vaja eelkõige riiklikul ja piirkondlikul tasandil teha suuremaid jõupingutusi, et rahvusvaheliselt kokkulepitud raamistikke paremini **rakendada** ning **jõustada** rändajate inimõiguste kaitse. Selles kontekstis oleks oluline töötada välja poliitika ja võtta meetmed, mille abil edendada nende isikute inimõigusi, kes viibivad riigis ebaseaduslikult.

ELi liikmesriigid ei ole kirjutanud alla **ÜRO 1990. aasta konventsioonile kõigi võõrtöötajate ja nende pereliikmete õiguste kaitse kohta**. Konventsioonis ei tehta piisavalt vahet seaduslike ja ebaseaduslike võõrtöötajate majanduslike ja sotsiaalsete õiguste vahel ning see ei ole kooskõlas liikmesriikide ega ELi poliitikaga ning sellest on seetõttu saanud põhimõtteline takistus. Kuid kui vaadata asja sisuliselt, siis ELi õigusaktid annavad ulatusliku kaitse nii seaduslikele kui ka ebaseaduslikele rändajatele ning kaitsemeetmed on sageli ulatuslikumad kui konventsioonis sätestatu. Kaugemas tulevikus on ehk võimalus praegune kompleksne normatiivne raamistik üle vaadata, sealhulgas võimalus hakata koostama kõikide võõrtöötajate õiguste uut konventsiooni, mida on kohandatud 21. sajandi reaalse olude ning probleemidega.

3.2. Hästi korraldatud, korrapärane ja turvaline ränne

Komisjon avas 2011. aastal **ELi rändeportaali**,⁹ et teavitada rändajaid nende õigustest ja sissereisimise menetlustest. Portaalist saavad teavet ELi mittekuuluvate riikide kodanikud, kes on huvitatud elama asumisest ELis. Seal leiab praktilist teavet iga liikmesriigi menetluste kohta kõikide rändaja kategooriate jaoks. Samuti kaalub EL spetsiaalsete **rände ja liikuvuse teabekeskuste** loomise toetamist teatud partnerriikides eesmärgiga hõlbustada lahkumiseelsete, tagasijõudmis- ja taasintegreerimismeetmete võtmist.

Segaliikumine, mille raames erineva profiili ja vajadustega inimesed kasutavad samu rändeteid ja transpordivahendeid, tekitab riikidele probleeme seoses erinevate rühmade vajaduste hindamisega. On äärmiselt oluline, et sellist liikumist juhtivad asutused tagavad rahvusvahelise kaitse seda vajavatele isikutele ning et ebaseaduslikke rändajaid koheldakse väärikalt, ilma neid kurjategijateks pidamata.

Ebaseaduslikud rändajad on ära kasutamise ja vägivalda esinemisel tihti **haavatavamad**. Ebaseaduslik ränne piirab rändajate potentsiaali toetada oma päritoluriike ning suurendab negatiivsete arengutulemuste tõenäosust sihtriikides.

EL on tõsiselt pühendunud ebaseadusliku rände vähendamiseks mõeldud õigusaktide ja poliitika jõustamisele. Komisjon soodustab seaduslikku rännet ning püüab tõkestada ebaseaduslikku rännet ja selle vastu võidelda, muu hulgas piirihalduse ning tagasisaatmis- ja tagasivõtmispoliitika abil. EL võtab samuti meetmeid **rändajate väärkohtlejate karistamiseks**. Tööandjatele kohaldatavate karistuste 2009. aasta direktiiv on põhidokument, mis hõlmab sätteid õigusselgusetuse vähendamiseks ja ebaseaduslike rändajate ära kasutamise tõkestamiseks. Nimetatud direktiivis ei ole sätestatud karistusi ebaseaduslikult riigis viibivatele võõrtöötajatele, vaid keskendutakse tööandjatele, kes kasutavad ära haavatavas olukorras olevaid rändajaid.

EL abistab ka arenguriike, kes püüavad tugevdada oma poliitikat ning suurendada suutlikkust hästi korraldatud, korrapärase ja turvalise rände tagamisel. EL toetab inimväärse töö tagamise suuniseid ja sotsiaalkaitset ning poliitikat, millega hõlbustatakse piirkondlikku tööjõu

⁹ <http://ec.europa.eu/immigration>.

liikuvust. Samuti edendab EL integreeritud piirihaldust kui vahendit, mille abil luua **avatud ja turvalised piirid** ning austada piiridel õigusi, sealhulgas õigust taotleda varjupaika.

Rahvusvaheliselt tuleks täiendavalt pöörata tähelepanu **nende rändajate abistamisele ja kaitsmisele, kes on sattunud humanitaarkriisi, äärmiselt eluohtlikku olukorda või raskustesse** ühest kohast teise liikudes või vastuvõtvast riigis viibides. Eraldi tähelepanu tuleb pöörata naistele ja lastele või teistele eriti haavatavas olukorras olevatele inimestele.

3.3. Inimkaubandus

ELi kohustust tõkestada rändajatega kaubitsemist ja võidelda selle vastu ning teha tööd inimkaubanduse kaotamise nimel on kajastatud mitmes algatuses, meetmes ja rahastamisprogrammis juba alates 1990ndatest. 2011. aastal vastu võetud direktiiv, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset,¹⁰ kujutab endast suurt edasiminekut. Selles ei keskenduta mitte ainult õiguskaitsele, vaid püütakse tõkestada kuritegevust ja tagada, et inimkaubanduse ohvreid kaitstakse ning et neile antakse võimalus taastuda ja taasintegreeruda ühiskonda. Samuti sisaldab inimkaubanduse kaotamist käsitlev ELi strateegia aastateks 2012–2016¹¹ meetmeid, millega tagada parem koostöö ja kooskõlastamine inimkaubanduse vastase võitluse osaliste, sealhulgas valitsuste, kodanikuühiskonna ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahel. Tulevaste meetmete hulgas on teadustöö ja projektide rahastamine, platvormide loomine, suuniste ja parimate tavade väljatöötamine, koolitamine jne.

Inimkaubanduse teema on samuti ELi väliskoostöö üks peamisi küsimusi ning sellega tegeletakse süsteemselt asjaomastes kokkulepetes ja partnerlustes ELi mittekuuluvate riikidega ning kõikides rände ja liikuvuse teemalistes ELi dialoogides.

3.4. Põhisõnumid kõrgetasemelise dialoogi pidamiseks

- *Kõik riigid peaksid tagama rändajate inimõiguste kaitse valdkondadeülese prioriteedina ning peaksid hoidma au sees asjaomaseid inimõiguste kaitse rahvusvahelisi dokumente.*
- *Kõik riigid peaksid austama inimväarikust ja rändajate põhi- ja inimõigusi, olenemata nende õiguslikust staatuses. Nad peaksid võtma kohustuse kaitsta ja toetada varjupaigataotlejaid ja haavatavaid rändajaid, näiteks saatjata alaealisi, inimkaubanduse ohvreid, naisi ja lapsi.*
- *Kõik riigid peaksid töötama välja riikliku poliitika rändajate ja rändaja taustaga isikute integreerimiseks oma ühiskonda ning ksenofoobia ja diskrimineerimise tõkestamiseks ja nende vastu võitlemiseks. Nad peaksid võtma kindlad meetmed nii seaduslikke kui ka ebaseaduslikke rändajaid orjastavate töötingimuste vastu. Nende meetmete hulka peaks kuuluma toimivate karistuste rakendamine ebaseaduslikult riigis viibivaid võõrtöötajaid kasutavate tööandjate suhtes.*
- *Kõik riigid peaksid ratifitseerima ja rakendama inimeste salaja üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse vastu võitlemist käsitlevad rahvusvahelised dokumendid. Nad peaksid kujundama välja riikliku ja piirkondliku inimkaubanduse vastase poliitika või seda ajakohastama ning tugevdama koostööd inimkaubanduse tõkestamise, inimkaubitsejate kohtu alla andmise ja inimkaubanduse ohvrite kaitse valdkonnas.*

¹⁰ 2011/36/EL.

¹¹ COM(2012) 286 final.

- *Rõhutada tuleks, kui tähtis on anda (võimalikele) rändajatele teavet sisserändamismenetluste, rändajate õiguste ning kavandatava sihtriigi majanduslike ja sotsiaalsete tingimuste kohta.*

4. ÜMARLAUD 3: PARTNERLUSSUHETE JA KOOSTÖÖ TUGEVDAMINE RAHVUSVAHELISE RÄNDE VALDKONNAS, MEHHAANISMID RÄNDEKÜSIMUSTE TULEMUSLIKUKS INTEGREERIMISEKS ARENGUPOLIITIKAGA NING SIDUSUSE EDENDAMINE KÕIKIDEL TASANDITEL

4.1. Partnerlus ja koostöö

Riikidevahelised toimivad rahvusvahelised partnerlused on olulised rände positiivsete mõjude maksimeerimiseks nii päritolu- ja sihtriikide kui ka rändajate endi jaoks.

EL peab **põhjalikku dialoogi ja teeb koostööd** paljude ELi mittekuuluvate riikide ja piirkondadega. Selline koostöö hõlmab rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisi nelja võrdset valdkonda: i) seadusliku rände võimaldamine ja liikuvuse hõlbustamine, ii) ebaseadusliku rände ning inimkaubanduse tõkestamine ja nende vastu võitlemine, iii) rändest ja liikuvusest tuleneva arengumõju suurendamine, iv) rahvusvahelise kaitse edendamine.

EL on alustanud **piirkondlike ja kahepoolsete dialoogide** pidamist rände ja liikuvuse teemal oma naabritega ja teiste prioriteetsete partneritega. See võimaldab kindlaks määrata ühised prioriteedid koostööks rändeteede küsimuses. Partnerriikidega põhjalikuma ja individuaalsema operatiivkoostöö tegemiseks kõikides rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisi valdkondades on kehtestatud kaks spetsiifilist kahepoolset raamistikku – **liikuvuspartnerlused** ning **rände ja liikuvuse ühine kava**. Läbirääkimised asjaomaste **õigusaktide** üle on käimas ja akte rakendatakse aegamööda. Õigusaktide hulgas on viisalihtsustuslepingud (koos tagasivõtulepingutega), mille abil soodustatakse inimestevahelisi kontakte ELi ja tema prioriteetsete partnerite vahel. Rahastatakse mitmeid programme ja konkreetseid meetmeid.

Kõik rännet ja arengut käsitlevad dialoogid peaksid olema kaasavad, et selleks osaleksid vajaduse korral valistusvälised jõud, näiteks erasektor, tööandjate ja töötajate organisatsioonid, teadusasutused ja kodanikuühiskond ning samuti rändajate ja inimõigusorganisatsioonid.

4.2. Rände integreerimine arengupoliitikaga

Sisse- ja väljarände erinevate tahkude integreerimine arengustrateegiaga kõikidel tasanditel on **väga oluline esimene samm selleks, et täiendada juhtimisraamistikke eesmärgiga saada rände ja liikuvuse arengupotentsiaalset võimalikult palju kasu**. Kuid edasi on siiski liigutud vähe, eelkõige partnerriikide strateegiate tasandil. Näiteks võib tuua vaesuse vähendamise strateegiadokumendid.

Tuleb veelgi tugevdada rände sidumist riiklike arengustrateegiatega. Partnerriikide arengumudelite, eesmärkide ja prioriteetidega alustades on võimalik rände ning riiklike ja valdkondlike arengustrateegiatega sidumisega oluliselt parandada meetmete **aktiivset rakendamist, nende jätkusuutlikkust ja ühtsust**, et rändest tulenevat arengumõju maksimaalselt ära kasutada. Meetmed peaksid põhinema erinevaid sidusrühmi hõlmaval lähenemisviisil, koondades kõiki asjaomaseid ministeeriume.

Ka **rahastajad**, sealhulgas komisjon, peaksid tegema täiendavaid edusamme. Komisjon on liikunud jõuliselt edasi rände kui prioriteetse valdkonna integreerimisel väliskoostööga, eraldades **ajavahemikul 2004–2012 enam kui 400 rändevalasele projektile peaaegu miljard eurot**. ELi väliskoostöös on saavutatud märkimisväärseid tulemusi rände juhtimise

suutlikkuse arendamisel, järgides vaesuse vähendamise ja ELi rändealase välispoliitika eesmärgi.

Inimeste suurenevat liikuvust arvesse võttes tuleb siiski teha täiendavaid jõupingutusi eesmärgiga tagada, et ELi teiste valdkondade, näiteks tööhõive, inimõiguste, kaubanduse, põllumajanduse ja keskkonna arengualgatused tuginevad hästijuhitud rände ja liikuvuse kui arengumootorite potentsiaali täielikule tunnustamisele.

Selleks et toetada arengu edendamise tegevate isikute seas ühise arusaamise kujundamist rände tähtsusest, on vaja rohkem andmeid selle kohta, kuidas ränne hoogustab või takistab arengueesmärkide saavutamist, eriti nendes valdkondades, mida demograafia ja tööhõiveküsimused enim mõjutavad. Lisaks on vaja vahendeid, mille abil **teisendada need teadmised tegutsemissuunisteks**. Ilma selleta jääksid rände valdkonnas võetud poliitilised kohustused täitmata.

Komisjon kasutas 2005. aastal arenguprogrammide koostamisel esimesena **rändeprofiile** toimiva vahendina võrdlusandmete saamiseks ja rändepoliitika kujundamise toetamiseks. Lühikestest rändeprofiilidest võib saada kasulikke võrdlusandmeid rändevoogude kohta, näiteks kasutades **üleilmse rände rühma** väljatöötatud põhinäitajaid ja juhust *Migration Profiles – making the most of the process*.

Viimaste aastate jooksul on EL osutanud tugevat toetust **laiendatud rändeprofiilidele**, millega koondatakse kõik sidusrühmad riigipõhisesse protsessi. Aktiivsemaks pooleks on partnerriik ning jätkusuutlikkus tagatakse asjaomase suutlikkuse arendamise abil. Komisjon on valmis toetama neid partnerriike, kes soovivad kasutada laiendatud rändeprofiile eesmärgiga paremini mõista rände täielikku mõju nende majanduslikule, sotsiaalsele ja keskkonnaalasele arengule ja võtta sellest lähtudes sihtotstarbelisemaid poliitikameetmeid.

Rände ja arengupoliitika tulemuslikul integreerimisel on **poliitikavaldkondade sidusus** väga tähtsal kohal ning selle poole tuleks püüelda kõikidel asjaomastel tasanditel, sealhulgas riiklikes raamistikutes, nt vaesuse vähendamise strateegiadokumentides, aga ka piirkondlikul, kohalikul ja mitmepoolsel tasandil. EL on ilmikas näide sellest, kuidas piirkondliku koostööga saab rände valdkonnas edendada **poliitikavaldkondade arengusidusust**. Poliitikavaldkondade arengusidususe edendamise kohustus on kehtestatud ELi aluslepingus ning selle rakendamiseks on välja töötatud mitmesuguseid töövahendeid, sealhulgas kehtestatud kohustus esitada aruanded kaks korda aastas¹².

Arengukavade koostamine **kohalikes asutustes** nõuab rände- ja arenguteemalistes aruteludes suuremat tähelepanu. Linnavalitsuste roll on äärmiselt tähtis, kuna suurenev ränne ja **linnastumine** on omavahel seotud ja mõjutavad tugevalt kõiki maailma ühiskondi. Linnadel on potentsiaali toimida sotsiaalsete muutuste käivitajatena. Ka lõunapoolkera riikide ees seisavad suured katsumused, sealhulgas säästva linnastumise eesmärgi saavutamine. Tuleks julgustada linna vahetama teadmisi ja kogemusi sellistel teemadel nagu ligipääs tööturule, integratsioon, linnaplaneerimine ja taristu, aga ka see, mil moel saavad rändajad anda oma panuse linna/piirkonna arengusse. Selleks võiks luua üleilmse linnade ja linnapiirkondade võrgustiku.

4.3. Mitmepoolne sidusus rände juhtimisel

Komisjon tunnustab suurt panust, mille ÜRO peasekretäri eriesindaja on andnud asjaomaste teemade edendamise rahvusvahelise rände ja arengu valdkonnas. Samuti tunnustatakse üleilmse rände rühma potentsiaalset rolli ametite vahelise kooskõlastusorganina rände

¹² Komisjoni talituste töödokument „Euroopa Liidu 2011. aasta aruanne arengupoliitika sidususe kohta” (SEK(2011) 1627 (lõplik)).

küsimustes. Rändeteemaliste küsimuste kooskõlastamise parandamine kõikide asjaomaste ÜRO asutuste vahel saaks väga olulisel määral kaasa aidata ühtsema üleilmse rände- ja arengupoliitika loomisele. Selles valdkonnas tegutsev juhtiv rahvusvaheline organisatsioon Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon peaks tegutsema ennetavalt, et tõhustada kooskõlastamist ÜRO süsteemis. Selle eesmärgi saavutamisel saab ÜRO peasekretäri eriesindaja täita olulist rolli, eelkõige tagada kooskõlastamise tõhus haldamine ÜRO süsteemis, sealhulgas üleilmse rände rühmas. Üleilmne rännet ja arengut käsitlev foorum on osutunud väärtuslikuks kohaks avameelsete ja avatud arutelude pidamiseks ning on tugevdanud dialoogi ning kogemuste vahetamist kodanikuühiskonnaga, sealhulgas rändajate organisatsioonide vahel. Tänu protsessi mitteametlikule olemusele on osalevate sidusrühmade vahel loodud usaldus ja seda tuleks hoida. Täiendavaid edusamme saaks teha seoses üleilmse rännet ja arengut käsitleva foorumi soovitude järelmeetmetega ja nende rakendamise järelevalvega. Kooskõlas üleilmse rännet ja arengut käsitleva foorumi eesistuja 2014. aasta prioriteetidega saaks teha täiendavaid jõupingutusi, et suunata üleilmsel rännet ja arengut käsitleval foorumil rohkem tähelepanu arenguküsimustele.

EL soovib mitmepoolses koostöös olla endiselt aktiivne ja sihikindel partner. Rände ja arengu valdkonnas eripädevust omava juriidilise isikuna peaks EL Lissaboni lepingu kohaselt täitma asjakohast rolli kõikides asjaomastes rahvusvahelistes rändeasutustes.

4.4. Põhisõnumid kõrgetasemelise dialoogi pidamiseks

- *Kõik riigid peaksid osalema asjaomaste partnerite vahel peetavas rahvusvahelises dialoogis ja koostöös, et määrata kindlaks ühised prioriteedid ja tugevdada kahepoolset ja piirkondlikku rände juhtimist. Samuti tuleb edendada kodanikuühiskonna aktiivset osalemist üleilmses, piirkondlikus, riiklikus ja kohalikus kavandamisprotsessis rände ja arengu küsimustes.*
- *Rahastajad ja teised arengu edendamise tegevad isikud peaksid tõhusalt integreerima rände ja liikuvuse küsimused oma arengupoliitikasse ja -vahenditesse. Tuleks koguda täiendavaid andmeid inimeste liikuvuse ja arengu vahelise seose kohta ning täiendavalt tuleks arendada vahendeid, mille abil siduda rändeküsimused teiste strateegiatega.*
- *Tuleb teha rohkem tööd, et luua piisav teadmistebaas rändest tulenevate arenguhüvede maksimeerimiseks. Tuleks püüda leida konsensus selles, mis liiki andmete ja aruannete alusel saab piirkondlikul ja üleilmsel tasandil koostada usaldusväärseid ja võrreldavaid ülevaateid rändeküsimustest. Analüüsida tuleks riiklike andmete, nt rändeprofiilide jagamise mehhanisme. Toetada tuleks algatusi, millega suurendatakse arenguriikide suutlikkust koguda ja analüüsida andmeid rände, liikuvuse ja arengu vaheliste seoste kohta. Edendada tuleks andmete üleilmse kogumise ja analüüsimise kooskõlastamist.*
- *ÜRO asutused, rahvusvahelised organisatsioonid ja teised asjaomased osalejad peaksid pühenduma täielikult integreeritud ja kooskõlastatud rahvusvahelise rände tegevuskavale, et vähendada pädevuste kattuvust ja nappide vahendite raiskamist.*

5. ÜMARLAUD 4: RAHVUSVAHELINE JA PIIRKONDLIK TÖÖJÕU LIKUVUS NING SELLE MÕJU ARENGULE

5.1. Tööjõu liikuvus

EL on ainulaadne näide selle kohta, kuidas on võimalik saavutada piirkondlikku integratsiooni ja kuidas see aitab edendada arengut. EL on loonud ühtse majandusruumi ja ühtse vaba liikumise piirkonna, kus rohkem kui 480 miljonit Euroopa kodanikku saavad

reisida, töötada ja elada. EL jätkab **integreeritud ELi tööjõuturu** loomist ning on liikmesriikide vahel loonud süsteemid kutsekvalifikatsiooni tunnustamiseks ning sotsiaalsete ja pensioniõiguste ülekandmiseks. Tööjõu liikuvusega ELi-s on kaasnud mitmesugused hüved, sealhulgas täiendav majanduslik lähenemine ja oskuste jagamine liikmesriikide vahel, rohkem võimalusi ELis rahaülekandeid teostada ning kõrge töötuse tasemega tööturgude olukorra leevendamine. ELi õigusaktide¹³ kohaselt antakse ELi mittekuuluvate riikide kodanikele liikumisõigused, lubades neil elama asuda ja töötada teises liikmesriigis.

Tänases väga konkurentsitihedas ja **üleilmastunud majandusruumis** ning praegustele ELi töötuse kõrgetele näitajatele vaatamata aitab ELi mittekuuluvate riikide kodanike tööjõu liikumine liitu kujundada kõrgelt kvalifitseeritud ja kohanduvat tööjõudu, et tulla toime demograafiliste ja majanduslike muutustega. EL püüab parimal viisil kasutada omaenda töötajaid, sealhulgas ELis seaduslikult elavaid rändajaid, ja samas avada teid uue seadusliku majandusrände jaoks nendes valdkondades, kus ilmneb tööjõu ja oskuste puudus.

Üha suureneva rahvusvahelise (tööjõu) liikuvuse tõttu on vaja teha rohkem tööd sellistes valdkondades nagu välisriikide kutsekvalifikatsioonide tunnustamine, pensioniõiguste ning teiste sotsiaalkindlustuse õiguste ülekandmise võimaluste analüüsimine, vajaduse korral ka rahvusvahelisel tasandil. Näiteks peaks 2011. aasta G20 kohtumisel moodustatud sotsiaalkaitse asutuste nõukogu kaaluma rändajate sotsiaalkaitse küsimuse käsitlemist.

Piirkondlik tööjõu liikuvus on määrav rändetegur arengupiirkondades, kuna see kujutab endast väga vajalikku elatise hankimise strateegiat. Tööjõu liikuvus aitab paremini sobitada tööturu pakkumist ja nõudlust. Kuna maailma jõukuse jaotus muutub, saab mitmest arenguriigist üha tõenäolisemalt piirkondadevahelise tööjõurände sihtkoht. Maailma majanduse kriisi tõttu liigub üha rohkem tööjõudu ELi riikidest teatavatesse Ladina-Ameerika ja Aafrika riikidesse. Kuid endiselt on tööjõurände juhtimisraamistikud mitmes madala ja keskmise sissetulekuga sihtriigis nõrgad ning neid tuleks tugevdada, et edendada rände mõju arengule ja tagada võõrtöötajate piisav kaitstuse tase ning inimväärsed tööstandardid.

Samuti tuleks eritähelpanu pöörata **piirkondlike organisatsioonide** tähtsusele selles valdkonnas, kuna nad on heal positsioonil piirkondliku tööjõu liikuvuse juhtimise parandamiseks. EL on valmis jagama oma kogemust tööjõu liikuvuse juhtimisel, sealhulgas piirkondlike organisatsioonidega madala ja keskmise sissetulekuga riikides.

5.2. Põhisõnumid kõrgetasemelise dialoogi pidamiseks

- *Kõikidel riikidel tuleks läbi vaadata inimeste liikuvusele seatud takistused ja kõrvaldada need, mis ei ole julgeoleku seisukohast õigustatud ning pidurdavad tarbetult majanduslikku konkurentsi ja piirkondlikku integratsiooni.* Eritähelpanu tuleb pöörata heausksete reisijate riiki pääsemise hõlbustamisele ning dokumentide omandamiskulude ja töölevõtutasude vähendamisele. Selles kontekstis tuleks kaaluda tööjõu liikuvust ja arengut käsitleva ÜRO rahvusvahelise konverentsi kokku kutsumist.
- *Toetada tuleks protsesse ning piirkondlikke organisatsioone, mis on seotud hästi korraldatud piirkonnasisese rände ja liikuvuse edendamisega arenguriikides.*
- *Toetada tuleks piirkonnasisest tööjõu liikuvust, oskuste arendamisprogramme ning oskuste sertifitseerimise ja tunnustamise kavasad, eelkõige nendes valdkondades, kus napib koolitatud personali ja millest võiks kasu olla võõrtöötajatele. Samal ajal on vaja usaldusväärseid ülevaateid oskuste vajaduste suundumustest kõikides*

¹³ Direktiiv pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (2003/109/EÜ) ja nn sinise kaardi direktiiv (2009/50/EÜ).

piirkondades,¹⁴ et edastada andmeid oskuste arendamisprogrammide ja liikuvusvõimaluste jaoks.

- *Korduvrännet tuleks hõlbustada eesmärgiga edendada majanduslikku ja sotsiaalset arengut päritolu- ja sihtriikides.*
- *Edendada tuleks probleemivaba juurdepääsu vastuvõtva riigi sotsiaalkindlustusele ning sotsiaalsete ja pensioniõiguste ülekantavust, muu hulgas kahepoolsete või piirkondlike lepingute abil, kuna sellega saab hõlbustada liikuvust ja korduvrännet ning pärssida ebaseaduslikult töötamist.*

6. MIDA PEAKS EL TEGEMA: JÄRGMISED SAMMUD ARENGU JA RÄNDE VAHELISE SEOSE LAIENDAMISEKS

Eeltoodud põhisõnumid on adresseeritud üleilmsele kogukonnale. Kuid palju saab ja tuleb teha ELi oma poliitika ja programmide raames.

ELi rändealases välispoliitikas on päritoluriikide arengu jaoks palju juba tehtud – ELi suunduva rände mõjude maksimeerimisel on tublisti edasi liigutud. EL jätkab pühendunult tööd tegevuskava nõ traditsioonilistes valdkondades (rahaülekanded, diasporaa, ajude äravool, korduvränne).

Kuid partnerriikide probleemid ja võimalused, mis tulenevad arengu ja rände vahelisest seotusest, on laiemad ja keerukamad kui need, millega siiani on tegeletud. Komisjon tagab, et ELi tegevus arengu ja rände valdkonnas muutub tõeliselt **kõikehõlmavaks** ja et see käsitleb kõiki positiivseid ja negatiivseid mõjusid, mida ränne võib avaldada säästvale **majanduslikule, sotsiaalsele ja keskkonnaalasele arengule**, nii madala kui ka keskmise sissetulekuga **päritolu- ja sihtriikides**. Arenguküsimuste seadmiseks tegevuse keskmesse tuleb muuta rõhuasetust. Sellise tervikliku lähenemisviisi teisendamisel tegevuseks on vaja meetmeid, eelkõige ELi arengupoliitika kontekstis, et paremini käsitleda mitmeid küsimusi, sealhulgas:

- **rände ja arengu nõ traditsiooniliste valdkondade tegevust tuleb laiendada nn lõunast-lõunasse konteksti arvestades**, eelkõige määrates kindlaks arenguriikide vahel toimuvate rahaülekannete hõlbustamise viisid, toetades teadustööd, et paremini mõista madala ja keskmise sissetulekuga riikides asuvate diasporaade rolli arengumootoritena nende päritoluriikides;
- analüüsida tuleb viise, kuidas vähendada rände ja liikuvuse kulusid ja suurendada nendest tulenevaid hüvesid madala ja keskmise sissetulekuga **sihtriikide** jaoks, pöörates eraldi tähelepanu piirkonnasisesele liikumisele. Selle jaoks tuleb edendada **riiklike tööhõivepoliitikate ja aktiivse tööjõurände vahelist ühtsust**;
- arengut mõjutavate rändest tulenevate **sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgede** mõistmist tuleb süvendada eelkõige tervishoiu, hariduse, tööhõive ja põllumajanduse valdkonnas;
- astuda tuleb samme **sundrände täielikuks integreerimiseks arengut ja rännet käsitlevasse tegevuskavasse ning tagada**, et rändajate ja teiste sunnitud rändajate temaatika lisatakse pikaajalisse arengukavasse. Eelkõige teeb komisjon tööd selle nimel, et pikaajaliste pagulaste olukord lisatakse arengukavasse tagamaks, et vastuvõtivate riikide valitsused arutavad pagulaste olukorda ja nende võimalikku

¹⁴ EL avas selleks otstarbeks veebisaidi *Skills Panorama* (sait on täiendamisel): <http://euskills Panorama.ec.europa.eu/>.

positiivset panust. Selle eesmärk on vältida täendavat ümberasustamist ja teha suuremaid pingutusi kestvate lahenduste leidmiseks;

- täiendavalt tuleb analüüsida ja käsitleda **kliimamuutuste, keskkonnaseisundi halvenemise ja rände** vahelisi seoseid, sealhulgas kliimamuutustega kohanemise ning katastroofiohu vähendamise tähtsust ümberasustamise vähendamisel ning rände tähtsust strateegiana, mille abil tugevdada kliimamuutustega kohanemist ja katastroofiohu vähendamist;
- täiendavalt tuleb analüüsida **liikuvuse ja arengu** vahelisi seoseid, sealhulgas seoseid riikidesisese ja rahvusvahelise liikuvuse vahel ning liikuvuse ja linnastumise vahel.

Lisaks edendab komisjon rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisi ja muutuste kava raames **rände juhtimist ja toimivat poliitikavaldkondade sidusust** kõikidel tasanditel, et kasutada ära rände ja liikuvuse potentsiaal **arengumootoritena**. Eelkõige on komisjonil kavas:

- i) edendada **rände sidumist arengustrateegiatega**. ELi enda arengukoostöös jätkab komisjon sihtotstarbelist valdkonnapõhist rahastamist ja mitmekordistab jõupingutusi, et integreerida vajaduse korral rändeküsimused teiste valdkondade arengualgatustega. Lisaks on komisjon valmis aitama arenguriike rände sidumisel teiste poliitikavaldkondadega, sealhulgas toetama laiendatud rändeprofiile ja riiklikke rändestrategieid;
- ii) **tugevdada rände juhtimist ja koostööd arenguriikides ja nende vahel** (eelkõige piirkondlikul tasandil), et parandada arengutulemusi päritolu-, transiidi- ja sihtriikide jaoks. Komisjon on valmis toetama suutlikkuse arendamist kõikides asjaomastes valdkondades, sealhulgas jagama oma kogemusi seoses rändajate inimõiguste kaitse, integratsiooni, töajurände süsteemide, varjupaikade ja rahvusvahelise kaitse, salakaubaveo tõkestamise ja inimkaubandusega, integreeritud piirihaldusega jne. Sellised meetmed peaksid olema täielikult kooskõlas asjaomaste arengustrateegiatega rändealaste eesmärkidega;
- iii) edendada täiendavalt **rändajakeskset lähenemisviisi**, mis on kõikide ELi meetmete prioriteet rände ja arengu valdkonnas ning mille eesmärk peab olema rändajate toetamine nende muutumisel toimivamateks arengumootoriteks. Algatused peaksid põhinema teadmistel sellest, millist mõju nad avaldavad üksikisiku ja kogukonna tasandil, sealhulgas rändajatele endile, vastuvõtvale kogukonnale ja kojujääjatele.

Komisjon annab eespool kirjeldatud algatuste edenemisest ülevaate rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisi aruandes, mis avaldatakse igal aastal, ning samuti muutuste kava rakendamise aruannetes.

7. KOKKUVÕTE

EL on loonud inimeste vaba liikumise ala Euroopa riikide vahel ning see inspireerib paljusid kogu maailmas. Partnelussuhete vaimus on EL esimesena loonud tasakaalustatud ja ulatusliku rändealase välispoliitika. EL on maailma suurim arenguabi rahastaja ning jätkab arengu ulatuslikku toetamist ka edaspidi. EL on valmis jagama oma teadmisi sellest huvitatud riikide ja organisatsioonidega ning avaldab lootust, et 2013. aasta kõrgetasemeline dialoog märgib uue ajastu algust rände- ja arenguküsimustealases üleilmses koostöös.

Komisjon kutsub kõiki rände- ja arenguküsimustega tegelevaid asjaomaseid ameteid ja rahvusvahelisi organisatsioone järgima **ühtsemat, ulatuslikumat ja kooskõlastatumat lähenemisviisi üleilmsel tasandil**. See on vajalik selleks, et üleilmne kogukond saaks nendest

võimalustest kasu ja suudaks seista vastu rahvusvahelise rändega seotud probleemidele. Täna üleilmastunud maailmas on kõik riigid vastamisi sarnaste probleemidega, ka rände ja arengu valdkonnas. Kuid riigid käsitlevad olukorda erinevalt, kuna nende prioriteedid, suurus ning demograafilised ja majanduslikud näitajad on erinevad. Seega on vaja rahvusvahelist koostööd, et tagada paremat elu otsivatele inimestele võimalus oma õigusi turvalises keskkonnas kasutada.

Euroopa Komisjon kutsub **arengupoliitika** kujundajaid ja praktikuid tegelema veelgi süvendatumalt arengu ja rände vahelise seose tugevdamisega, integreerides paremini rände ja liikuvuse küsimused arenguprogrammidega ning osaledes aktiivsemalt rahvusvahelistel foorumitel. Arenguprotsessid toetuvad liikuvusele, mis on vajalik toimiva töövahenduse tagamiseks ning sotsiaalse, rahalise ja inimkapitali ülekande hõlbustamiseks. Areng soodustab samuti liikuvust, andes paremaid võimalusi otsivate inimeste käsutusse rohkem vahendeid. Tulevikus suunavad liikuvust mitmed protsessid, sealhulgas muutused maailma jõukuse jaotumisel, piirkondlik ja üleilmne majandusintegratsioon ning kliimamuutustega seotud keskkonnaseisundi halvenemine. Selleks et sobituda 21. sajandisse, peab arengukäsitlus seega täielikult hõlmama rännet ja liikuvust kui arengumootoreid ning tunnustama tõhusa rände juhtimise möödapääsmatust rände ja arengu võimalike negatiivsete mõjude vähendamisel.

Komisjon kutsub **rändepoliitika** kujundajaid ja praktikuid üles arenguküsimusi igati arvesse võtma ning olema veelgi kohusetundlikumad rändajate inimõiguste austamise ja kaitsega seotud teemade puhul rände juhtimise igal tasandil. Ränne ja liikuvus tähendavad vabadust. Seeläbi on igale isikule antud võimalus ja suutlikkus mõjutada oma elu nii majanduslikult kui ka sotsiaalselt. Inimõiguste austamise mõju ulatub palju kaugemale üksikisikust, kuna sellest on kasu rändaja koduühiskonnale ja ka ühiskonnale, kus ta elab ja töötab. Üksikisikute motiveerimine oma õigusi kasutama on võidukas strateegia nii rände toimiva juhtimise kui ka säästva arengu jaoks.

2013. aasta kõrgetasemeline dialoog peaks aitama toime tulla üleilmsete probleemidega, eelkõige toetades rände ja liikuvuse kui valdkondadeülese nähtava prioriteedi kaasamist 2015. aasta järgsesse arenguraamistikku ning tunnustades neid kui üleilmseid arengumootoreid.